

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

לד.

עין משפט גד מצוה

בד א מ"י פ"ד מהל'
שגנות הלכה א'
מה ב מ"י שם הלכה
ד'
מו ג ד מ"י שם פ"ב
הלכה ח'
מו ה מ"י פ"י מהל'
מדות הלכה יב':

מוסף רש"י

יש אוכל אכילה אחת.
זית אחד (שבת קכ).
והיבב עליה ארבע
הטאות ואשם אחד.
חייב משום חלב ומשום
נומך ומשום יום הכפורים
ומשום טמא שאכל את
הקדש, הרי ארבע טהרות
ואשם אחד מעילה, ואפילו
הוא כהן, גבי חלב דקדש
מועל הוא, דלמך מר כל
חלב ליה לרבות אימורי
קדשים קלים למעילה,
והנהו טהור איסור חל על
איסור ינהו, או על ידי
טלל או על ידי מוסף,
שהרי משוגלה הבהמה
נאכר חלבה, אקדשה מיגו
דחל איסור מוקדשים נאכר
ועור חל נמי חלבה, הרי
טלל הוא ליה נומך, מיגו
דאיסורף בה איסורף לגבי
מוצת על חמיהו וז משום
נומך איסורף נמי לגבי
גבחה משום נומך, הרי
מוסף, אימעה גבחה, מיגו
דאיסורף הרי גבחה
קדשים האכלים משום
טומאה, איסור נמי בהאי
חלב משום טומאה, הרי
קדשים האכלים משום
טומאה, איסור נמי בהאי
חלב משום טומאה, הרי
מוסף יוה"כ (שבועות כד).
בן גרושה, כן חלל, וז
גמור הוא דלמך כהן
הנושא גרושה לא יחלל
זרעו, שמחללו מדין כהונה
(פסחים עב).
רבי
אליעזר מחייב
החומש, שהרי אכלה
שוגג, ור' יהושע פוסט.ר.
שעשה בדבר מלוא (פסחים
עב).

אם היתה שבת והוציאו ב'. צפרק אמרו לו (כריתות דף ק, ר"ה לדקדק מכאן דאין עירוב והולאה ליום הכפורים מדאצטרך למנקט אם היתה שבת כו' דהוה ליה למיתני ואם הוציאו חייב ומסיק דיש עירוב והולאה ליוה"כ ולאפשי חיובי נקט שבת וחייב משום שבת ויוה"כ וא"ת והיכי חשיב רבי מאיר חיובי הולאה צהדי חיובי דלכילה מה ענין זה אלל זה דכמו כן היה יכול לומר אם עשה מלאכה שבת חייב ואר"י משום דבשעת צליעה אחי נמי חיוב הולאה אע"ג דלכתיב לא נח משום דצליעתו זו היא הנחתו כדלמך רבא צפרק המוליא י"ן (שבת דף פ, הוליא צ' אומיות וכתנן כשהוא מהלך חייב דכתיבתו זו היא הנחתו):

והוציאו בפיו חייב, והא דלמך צהמנניע (שם דף כג, כד) המוליא צפוי וצמרפקו פטור שלל הוליא כדכך המוליאם צמדי דבר אכילה הוה שפיר דרך הולאה ככך פי' הקונטרס דליכא הכא איסור צת אחת דכשקדש היום חל עליו איסור אכילת יוה"כ ואיסור הולאה שבת וקשיא לרבינו יתחק דמה ענין זה לאיסור חל על איסור דאפילו למ"ד אין איסור חל על איסור אפילו צבת אחת הכא חל לכולי עולמא אפילו צוה אחר זה ואפי' יעשה אכילה והולאה צוה אחר זה ואפילו חלו שבת ויום הכפורים צוה אחר זה שצביל איסור מלאכת שבת אם הוא תמלה לא ימנע איסור אכילת יום הכפורים לחול אחריו שעדיין לא נאכר זה וממתה השבת וכן אפרכא ולאמר רבי יתחק דאיסור צבת אחת היינו איסור הולאה שבת ואיסור הולאה דיוה"כ דכפרית נקט שבת לאפשי חיובי: **מטעה** בדבר מצוה פטור. וא"ת והא צפסמים צפרק אלו דברים (דף עב, עג) וסו' מוקי רבי מאיר פלוגתייהו צפתי מיעוקות אחד למוול כצבת ואחד למוול צבחה שבת דפטור ר' יהושע כשקדם ומל של אחד צבצבת צבצבת אע"ג דלא עשה מצוה משום דמתנה שבת לדחות אלל מיעוק אחד אלל צפתי מיעוקות אחד למוול צבצבת חייב אע"ג דעשה מצוה משום דלא נתנה לדחות ור"ג גבי שמי נשים לחייב דלא ניתנה ערוה לדחות ור"ל דהתם לא צדחיה תליא מילתא אלל משום דטרוד צמיעוק יש לו למוול צבצבת וצוה ור"ג הרי טועה צאשמו: **בערב** הפסח בו. המ"ל משום דאכילת תרומה איקרי עבודה וטעמא דרבי יהושע משום דכתיב ופועל ידיו תרצה אפילו חללים כדלמך פרק אלו דברים (פסחים דף עג, עג): **באיסור** בת אחת ואיבא דרבי שמעון. ואפי' שפיר אפילו כרבי יהושע דרבי שמעון אית ליה צפרק אלו דברים (שם) דלרבי יהושע טעה דבצר מצוה ולא עשה מצוה חייב: **מתוך** שלשה עשר לאחור שלשה עשר לאחור אינהו. כן גירסת הקונטרס וקשה דלא הוה צבת אחת לדנות חל

ומאן הוי סנה. דמתני' דאית ליה איסור חל על איסור צין על ידי כולל צין באיסור מוסף צין על ידי צת אחת כגון אלו שחייצין ארבע חטאות (א) וכשקדש לראובן את רחל תמלה נאכרה על שמעון משום אשת אח ואשת איש והיינו צת אחת וקמחייב ליה תנא דידן אחריוהו

ומאן הוי תנא דאית ליה איסור כולל ואיסור מוסף ואיסור בת אחת אמר רב יהודה אמר רב ר"מ היא (ב) דתנאי (ג) ב"ש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד טמא שאכל חלב והוא נותר מן מוקדשין ביוה"כ ר' מאיר אומר אם היתה שבת והוציאו בפיו חייב אמרו לו אינו מן השם ור"מ אליבא דמאן אי אליבא דרבי יהושע האמר מטעה ברבר מצוה פטור אלא אליבא דרבי אליעזר איבעית אימא לעולם אליבא דרבי יהושע כי קאמר רבי יהושע מטעה ברבר מצוה פטור הנ"מ גבי תינוקות ידומנו בהול אבל האי ביון דאין זמנו בהול לא והרי תרומה דאין זמנו בהול וקפטר דתנן ה"ה היה אוכל בתרומה ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה רבי אליעזר מחייב קרן וחומש ורבי יהושע פטר ה"ה איתמר עלה אמר רב ביבי בר אבוי הכא בתרומה בערב הפסח עסקינן דזמנה בהול ואי בעית אימא באיסור בת אחת ואליבא דר' שמעון בשלמא כ"ו בולה משכחת להו דשוניהו שליה ושוו אינהו שליה ופגע שליה בשליח אלא גדות היכי משכחת לה אמר רב עמרם אמר רב בשופעות מתוך י"ג לאחר שלשה עשר לאחור אינהו מתוך שנים עשר לאחר שנים עשר לאחור אינהו: **מפרישים אותן**: והא אין אשה מתעברת בבאיאה ראשונה אמר ר"ג אמר רבה בר אבוה שבעלו ושנו (א) ואלא הא דתנא ר' חייא הרי כאן ט"ז חטאות תלתין ותרתיין הויין וליטעמך דר' אליעזר דמחייב על כל כח וכח טובא הויין אלא דבכח ראשון קחשיב ה"ג דביאה ראשונה קחשיב א"ל רבא לרב נחמן והא

רבי מאיר איהו כה"ג איסור חל על איסור מיהו היכא דקא מתכוין לרבר מצוה לישא אשה כמאן מרבותיו סבירא ליה לרבי מאיר טעמה בדבר מצוה ולא עשה מצוה אי אליבא דר' יהושע האמר פטור צמס' שבת צפרק ר' אליעזר דמילה (דף קג, ה) דתניא התם בגמ' מי שהיו לו שני מיעוקות אחד למוול צבצבת ואחד שבת צבצבת ושכח ומל את חל אחד צבצבת דהיינו נמי טעה דבצר מצוה ולא עשה מצוה שעדיין לא הגיע זמנו פטור ר' יהושע: **דזמנו כהול**. שהיה טרוד למוול את של שבת כדי שלא יעבור זמנו: **אלל הכא**. גבי נשואין אין זמנו כהול. דאין זמן קבוע למצוה וה"ל למידק: **סרומה בערב הפסח** זמנו כהול שלל תשרף: **ואיבעית אימא**. כולה מתני' לאו ר' מאיר היא אלל אפילו לר"ש דמיקל הכא מודי וכגון דחלו כולהו צבת אחת: **דשו אינהו**. שני האחין שליח אחד להולין את הקדושין לשתי אחיות והן עשו שליח אחד לקבל קדושין: **ופגע שליח בשליח**. וחלו יחד זה על זה וזה על זה איסור אשת איש ואיסור אשת אח ואחות אשה: **אלל נדות היכי מלי משכחה לה**. צב"א עם קדושין אי קדושין קדמו לנדות זה הרי אשת איש ואחות אשה ואשת אח קדמו ותו לא אחי נדות ונדות קדים תו לא אחי איסור אחרונה וחילל: **אמר רב עמרם אמרי צי רב**. משכחת לה ט"ו חטאות באיסור צת אחת צשופעות מתוך י"ג שנה ללידת הצעלים לאחר י"ג: **לאחיובי אינהו**. כלומר טעם זה כדי לחייב הזכרים שחלו כולן עליהן צב"א דבהן יומא אחו לכלל עושין: **ומסוך י"ג לאחר י"ג לאחיובי אינהו**. שהאשה צאה לכלל עושין צת י"ג שנה ויום אחד והזכר ל"ג יום אחד ומשכחת לה שגולדו הזכרים צבחה צמשרי והנקבות צבחה צמשרי לשנה הבאה וציוס אחד מישלם י"ג לנקבות שהן י"ג לזכרים ומסרו קדושין שיחולו ליום המתרת כשהן נעשין גדולים דיוס אחד צבצבת י"ג צעין לנקבות ויוס אחד צבצבת י"ד לזכרים והתחילו שופעות צקוף י"ג ללידה עד למחר ואע"ג שהנדות קדם לו הן אסורות לאלו של שתיין צבצבת מצוה ולא אלו אסורים בהן לפי שאינן בני מצות נמצאו הקדושין ואיסור עושה נדות חל עליהם כששכחה ר"ה של י"ג לנקבות שהיה שנת י"ג לזכרים והקדושין והנדות קדמו לגדלותן ותלוין ועומדין לחול כשיגדלו וצשעה אחת חלו כולן. ולהכי נקט שופעות דאי אפשר ללמנא פריסת נדה ומפיסת קדושין צשעה אחת אר"כ קדמו עשה אחת צקטנותן: **סלסין וסרסין הויין**. דהא מתנייתן כר' אליעזר אוקמינן לעיל ושמעינן ליה דלמך חייב על כל ציאה וציאה לקמן (דף קג, כד) וצמסכת כריתות (דף קג, כד): **על כל כח וכת**. של ציאה לקמן צפרק האשה (דף קג, כד) והתם הכי תניא צא עליה חור וצא עליה חייב על כל אחת דברי רבי אליעזר וכיון דשמעינן ליה לרבי אליעזר דמחייב אשתי ציאות בעעלם אחת על כרחך שמעת ליה נמי ציאה אחת כמה חיוצין דכל כח וכת הנאה של ציאה צפתי עגמה היא ולרבינן הוא דלא מייחייב אלל אחת משום דכולן בעעלם אחת הן וצפתי ציאות נמי לא הוו מייחייב אלל חדא אלל אי הוה ידיעה צין כח לכח הוה מייחייב אלל חד וחד כדתנן צשופעות (דף יד, ט) וצמסכת (ב) הוריות (דף קד) היא משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב שיאחורו הגאה לו כציאות ולר' אליעזר דלמך ציאות מחלקות אית ליה נמי כוחות מחלקין ומתני' כרבי אליעזר אוקמינא לעיל והיכי תני רבי חייא שש עשרה ותו לא: והא

(א) [צ"ל דמנן] (ב) שבת קכ.
שפעות כד: כריתות יג.
א) מדות פ"ח מ"א
פסחים עב: מכות יא;
ד) [פסחים עב:]; (ה) [ג' ח' חספות צ"מ עא: ד"ה כגון]; (ו) [דף קד, ט]; (ז) [ליתא שש וע"ש פ"ב מ"ה צפ' העשיות להרמב"ם]; (ח) [ועי' חספות כריתות יד, ד"ה אלל ומוספות שבת יא, ד"ה לא יעמוד ומס' ערובין כ"ה ד"ה לא];

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומאן וכו' דכשקדש ר' ראובן: (ב) ד"ה על כל כח וכו' וצמסכת כריתות ה"ה משמט: (ג) תוספות ד"ה צמסכת וכו' משום דלמך ברך ה' חילו ופועל ידיו:

הגהות הגר"א

[א] גבי' ואלל הא כו' עד דביאה ראשונה קחשיב תל"מ:

תוספות ישנים

ומאן הוי תנא דאית ליה איסור כולל ואיסור מוסף ואיסור בת אחת אמר רב יהודה אמר רב ר"מ היא אמר רב ר"מ היא. ה"ה הוי מלי למיתני רבי יוסף היא דאית ליה איסור טלל וי"ש דאית ליה איסור מוסף ואיסור צת אחת אלל נקט רבי מאיר משום דאית ליה איסור טלל ומוסף וצת אחת: